

Primăvara de la Praga și delirul de la București. Mitul armei cu laser care a distrus tancurile sovietice în 1968

Aplicațiile invențiilor lui Coandă în domeniul militar au născut o legendă greu de demonstrat astăzi despre evenimentele din vara tulbură a anului 1968.

În perioada 20-21 august 1968, o coaliție militară formată din Uniunea Sovietică, RDG, Polonia, Ungaria și Bulgaria a invadat Cehoslovacia. Forțele folosite în intervenție au fost impresionante: peste 5.000 de tancuri și peste 200.000 de soldați.

Primăvara de la Praga a fost o perioadă de libertate politică din Cehoslovacia, care a început în primăvara anului 1968, atunci când a venit la putere Alexander Dubček, și a durat până în 20 august, același an, când a avut loc invazia Cehoslovaciei de către statele Pactului de la Varșovia, cu excepția Republicii Populare Albania și a Republicii Socialiste România.

La 12 mai 1968, cehii și slovacii ar fi trebuit să comemoreze moartea compozitorului Bedřich Smetana, în onoarea căruia se organiza festivalul „Primăvara de la Praga“. Curând, numele festivalului a ajuns să fie dat mișcării în favoarea intereselor naționale, potrivnică Uniunii Sovietice. La începutul anilor '60, Republica Socialistă Cehoslovacă a trecut printr-o perioadă de criză economică, care a dus la înlocuirea lui Antonín Novotný de la conducerea Partidului Comunist din Cehoslovacia. Rămăsese fără susținere în cadrul CC al PCC, Novotny a fost nevoit să demisioneze, la 4 ianuarie 1968, din funcția de prim-secretar al partidului și de președinte al Republicii. Locul său a fost luat de Alexander Dubček, care avea sprijinul comuniștilor reformiști. Dubček a lansat în aprilie un program de liberalizări și reforme care includeau, printre altele, o

libertate mărită a presei și posibilitatea unei guvernări multipartinice. Acest program includea, de asemenea, planuri pentru o federalizare a Cehoslovaciei în două națiuni cu drepturi egale. Deși programul prevedea clar că aceste reforme trebuiau să aibă loc sub conducerea Partidului Comunist, presiunile populare au condus la implementarea imediată a unor reforme. Au apărut, astfel, o serie de acțiuni radicale pentru acea perioadă: în presă au apărut declarații antisovietice; Social Democrații au început formarea unui partid separat; au fost create noi cluburi politice independente. Membrii conservatori ai Partidului Comunist au cerut măsuri represive imediate, dar Dubček a preferat o conducere moderată a partidului, anunțând că la Congresul Partidului din luna septembrie vor fi încorporate în statutul partidului planurile unei legi de federalizare și va fi ales un nou Comitet Central.

Ludvík Vaculík, un membru important al Partidului Comunist și candidat la Comitetul Central, a publicat pe 27 iunie 1968 un manifest intitulat „Două Mii de Cuvinte“. Acesta exprima îngrijorarea privind acțiuni ale unor elemente conservatoare din Partidul Comunist și a unor forțe „exterioare“. Manevre militare de exercițiu ale membrilor Pactului de la Varșovia avuseseră loc în Cehoslovacia, la sfârșitul lui iunie. Vaculík a cerut populației să ia inițiativă în implementarea programului de reforme. Dubček, Președinția Partidului, Frontul Național și cabinetul au denunțat cu tărie manifestul. În opinia dramaturgului Vaclav Havel, el însuși participant activ la evenimente (și viitor președinte după 1990), cursul radical al mișcării politice de la 1968 „nu a fost rezultatul vreunui program clar ori al unei voințe neechivoce, ci o manifestare a unei superpresiuni sociale care a găsit o ocazie prielnică“.

Luăți de val, comuniștii cehoslovaci erau siguri că sovieticii vor fi de acord cu reforma din Cehoslovacia. Liderul de la Moscova, Leonid Brejnev, și conducerea țărilor din Pactul de la Varșovia (cu excepția României), erau îngrijorați din cauza reformelor lui Dubček, pe care le priveau ca acțiuni ce slăbeau poziția Blocului Comunist în plin Război Rece. Conducerea sovietică a încercat să oprească sau să limiteze schimbările

din Cehoslovacia printr-o serie de negocieri. Discuții bilaterale au avut loc în iulie la Čierna nad Tisou, în apropierea graniței slovaco-sovietice. La discuții, Dubček a susținut programul aripii reformiste a Partidului Comunist din Cehoslovacia, reafirmându-și, în același timp, adeziunea la Pactul de la Varșovia. Conducerea Partidului Comunist Cehoslovac era însă împărțită între reformatori (Josef Smrkovský, Oldřich Černík și František Kriegel), care îl sprijineau pe Dubček, și conservatori (Vasil Bilak, Drahomír Kolder și Oldřich Švestka), care au adoptat o poziție antireformă. Pe 3 august, reprezentanții statelor Uniunea Sovietică, RDG, Polonia, Ungaria, Bulgaria și Cehoslovacia s-au întâlnit la Bratislava, unde au semnat Declarația de la Bratislava. Aceasta reafirma atașamentul nemăsurat față de doctrina marxist-leninistă și declara război împotriva ideologiei „burghezo-moșierești“ și a tuturor forțelor „anti-socialiste“. Uniunea Sovietică și-a declarat intenția de a interveni în orice țară a Pactului de la Varșovia, dacă se va stabili un sistem burghez multipartinic. Politica Uniunii Sovietice de a cere guvernelor socialiste ale statelor-satelit să își subordoneze propriile interese naționale intereselor Blocului Comunist (prin acțiuni militare, dacă era necesar) a devenit cunoscută sub numele de Doctrina Brejnev.

În final, sovieticii, fiind nesatisfăcuți de reformele din Cehoslovacia, au pus în practică invazia țării. În noaptea de 20-21 august 1968, forțe militare din Uniunea Sovietică, RDG, Polonia, Ungaria și Bulgaria au invadat țara teoretic aliată. Între 5.000 și 7.000 de tancuri sovietice au ocupat străzile, ele fiind însoțite de un număr mare de trupe (estimat la o cifră între 200.000 și 600.000 de soldați). Pe durata atacului armat, 72 de cehi și slovaci au fost uciși și sute au fost răniți. Alexander Dubček a cerut populației să nu opună rezistență armată. El a fost arestat și dus la Moscova (împreună cu alți membri de partid susținători) într-un avion militar sovietic. Ulterior, a fost marginalizat, fiind trimis ambasador la Ankara, în Turcia.

Ocupația a provocat un val masiv de emigrație (estimat la 70.000 de oameni, imediat, și 300.000, în total), în general, oameni cu o înaltă

calificare tehnică, cărora țările vestice le-au permis șederea și unde s-au integrat fără probleme.

În noaptea invaziei, Prezidiul Cehoslovac a declarat că trupele invadatoare au intrat în țară fără cunoștința Cehoslovaciei. Imediat după intervenție, a fost convocat în secret al XIV-lea congres de partid și în cadrul acestuia s-a subliniat faptul că nimeni nu a cerut intervenția. Cu toate acestea ziarele centrale sovietice au publicat o cerere nesemnată, care se pretindea că ar fi fost trimisă de Cehoslovacia prin care s-ar fi solicitat „asistență imediată, inclusiv armată”.

Opoziția populației a fost exprimată prin numeroase acte de rezistență nonviolentă. În Praga și alte orașe, cehi și slovaci au întâmpinat soldații Pactului de la Varșovia cu argumente și reproșuri. Invadatorilor li s-a refuzat orice ajutor sau asistență, inclusiv mâncare și apă. Pancarte și graffiti pe pereți sau străzi denunțau invadatorii, liderii sovietici și colaboratorii suspectați. Peste tot erau purtate fotografiile ale lui Dubček și Ludvik Svoboda, un fost general, veteran din cele două războaie mondiale și președintele formal al țării, cu rol mai mult decorativ. Rezistența întâmpinată a determinat Uniunea Sovietică să abandoneze planurile inițiale de a-l elimina pe Dubček. El a fost arestat și dus la Moscova pentru negocieri. Cu această ocazie, s-a stabilit că Dubček își va putea păstra funcțiile în cadrul Partidului Comunist și că se va continua un program de reforme moderate.

Pe 16 ianuarie 1969, studentul Jan Palach și-a dat foc în Piața Wenceslav (din Praga, în semn de protest față de noua suprimare a liberei exprimări. În aprilie 1969, Dubček a fost înlocuit din funcția de prim-secretar cu Gustáv Husák. Husák a anulat reformele lui Dubček și a curățat partidul de membrii cu vederi reformiste.

Țările democratice s-au rezumat la a critica invazia, ele nefiind în poziția de a provoca forțele militare sovietice din Europa Centrală, în mijlocul Războiului Rece. O reacție mai vizibilă a avut loc în România comunistă, unde Ceaușescu, opozant ferm al influențelor sovietice și susținător declarat al lui Dubček, a ținut în ziua invaziei un discurs

public la București, unde a criticat politica sovietică în termeni neobișnuit de duri. Deși România a fost, pentru scurt timp, de aceeași parte a baricadei cu Iosip Broz Tito, aceasta este o situație pur conjuncturală (Ceaușescu fiind, dinainte, un oponent al principiului promovat de liderul iugoslav – „socialism cu fața umană“). Opoziția a consolidat însă imaginea României în Occident pentru următoarele decade, mai ales după ce Ceaușescu a încurajat populația să lupte pentru a nu avea manevre similare în România: indemnul său a primit un răspuns inițial extrem de entuziast, multe persoane care nu aveau deloc convingeri comuniste au dorit să se înroleze în nou formatele Gărzi Patriotice paramilitare.

În schimb, RDG acuza liderii cehi că au pactizat cu imperialiștii și că făceau jocul celor de la Bonn (capitala RFG). Și în celelalte state comuniste se conturau situații similare, în care grupări susținând societatea civilă să precumpănească forțele conservatoare în cadrul partidelor comuniste, tinzând să deturneze cursul evenimentelor și astfel să puna în pericol socialismul în Cehoslovacia. În Finlanda, țară cu o puternică influență sovietică la acea dată, ocupația a provocat un imens scandal. Partidul Comunist din Finlanda a denunțat ocupația, la fel ca Partidul Comunist Italian și Partidul Comunist Francez. Președintele Finlandei, Urho Kekkonen, a fost primul politician vestic care a vizitat, oficial, Cehoslovacia după august 1968, fiind întâmpinat cu cele mai mari onoruri cehoslovace de către președintele Ludvík Svoboda, pe 4 octombrie 1969.

Occidentul nu a acordat niciun sprijin semnificativ reformiștilor cehi. Cu toate acestea, liderul Poloniei comuniste, Władysław Gomułka sublinia că ceea ce lega cele trei state reformiste (Iugoslavia, România și Cehoslovacia) era orientarea pro-vestică, dorința de a se rupe de blocul comunist și de a crea un fel de alianță specială între ele. Se mai spunea că, deocamdată, nu era un pericol de contrarevoluție în Cehoslovacia. Într-o declarație făcută în mai, Janos Kadar, liderul comunist din Ungaria, îi acorda totuși încredere lui Dubcek. Gomułka era convins de faptul că Cehoslovacia se va transforma într-o republică burgheză și solicita

instalarea de trupe sovietice pe teritoriul acesteia. Apar atacuri în presă contra Cehoslovaciei din partea Poloniei și a RDG.

În primăvara lui 1968 au existat unele divergențe și în rândul conducerii sovietice. Primul ministru sovietic, Alexei Kosâghin, este mai îngăduitor față de situație decât Leonid Brejnev și Nikolai Podgornâi, liderul comunist din Ucraina Sovietică.

Aceste evenimente au adâncit și mai mult deziluziile multor persoane vestice cu vederi de stânga, care aveau simpatii pentru doctrina lui Lenin, contribuind astfel la dizolvarea unor grupări de această factură. O decadă mai târziu, *Primăvara de la Praga* a împrumutat numele său unei perioade similare de liberalizare politică din China, perioadă cunoscută drept *Primăvara de la Beijing*. În parte, evenimentul a influențat și *Primăvara din Croația*, în fosta Iugoslavie.

Biserica Greco-Catolică din Slovacia a fost relegalizată în contextul Primăverii de la Praga, iar celor 292 de parohii de rit bizantin le-a fost permisă opțiunea afilierii față de Moscova sau față de Roma. 205 din cele 292 de parohii bizantine din Cehoslovacia au optat pentru comuniunea cu Roma. Cu toate acestea, Bisericii Greco-Catolice din Slovacia nu i-a fost permisă formarea de noi preoți în cadrul unui seminar teologic, acest drept fiindu-i acordat de-abia după Revoluția de Catifea din 1989, prin înființarea Facultății de Teologie și a Seminarului din Prešov.

România a criticat vehement intervenția armată din Cehoslovacia. Dar, aparent, nu doar Cehoslovacia ar fost ținta unei invazii, ci și România. Prin urmare, la încercarea de intrare pe teritoriul românesc a tancurilor sovietice, s-a scos de la naftalină o armă secretă, numită ulterior „laserul lui Coandă”. Nu se cunosc detalii precise ale acestei povești, fiind transmisă, ca telefonul fără fir, de la o generație la alta. Laserul a distrus câteva tancuri, iar România nu a mai fost invadată de tancurile rusești.

Mitul cu „laserul lui Coandă” a fost probabil întărit și de faptul că renumitul inventator s-a întors să lucreze, în România, în primii ani ai regimului Ceaușescu, fiind directorul Institutul pentru Creație Științifică și Tehnică (INCREST) din 1969. (<https://identitatea.ro>)

Adevărul este că, la sfârșitul lunii august, anul 1968, conform unor date ale Securității, la granițele României fuseseră masați 235.000 de soldați sovietici, care făceau parte din comandamentele Odessa, Lvov și Kiev.

Aceasta este una dintre teoriile conspirației cele mai disputate în special pe rețelele sociale și în zona blogurilor specializate, unde sunt lansate povești de-a dreptul uimitoare. Una dintre legendele care este savurată intens de pasionații de mistere o reprezintă existența presupusei arme cu laser cu care România ar fi speriat URSS. Desigur, nu există nicio probă certă, document sau mărturie asumată de vreun militar important, care să susțină teoria aceasta.

Situația era tensionată și regimul lui Nicolae Ceaușescu era în alertă din cauza pericolului venit dinspre URSS. După invadarea Cehoslovaciei era larg răspândită ideea că România este următoare pe listă.

În vara anului 1968, Nicolae Ceaușescu, aflat doar de trei ani la conducerea PCR, utiliza, spre uluirea mapamondului, o retorică vehementă de independență față de Moscova, acțiuni care îi va permite atât consolidarea rapidă a poziției sale și eliminarea potențialilor opozanți din interior, cât și o glorioasă lansare la rampă pe scena internațională, care îl va face extrem de popular în lumea cancelariilor occidentale. În noaptea de 20 spre 21 august, trupe sovietice, secondate de forte militare din Uniunea Sovietică și alte patru țări comuniste membre ale Tratatului de la Varșovia, invadează Cehoslovacia – cu excepția României lui Ceaușescu, un aliat al guvernului reformator cehoslovac, care nu fusese invitat să se alăture cu efective armate membrilor Pactului, pentru înăbușirea Primăverii de la Praga. Îngrijorat de perspectiva că România ar putea deveni următoarea țară vizată de o invazie (deși, până atunci, politica sa nu dăduse sovieticilor motive solide care să justifice măsuri similare), Ceaușescu face un pas decisiv – considerat, practic, un act de curaj – organizând un miting de amploare în Capitală, în vederea susținerii cuvântării sale, comunicând astfel opiniei publice internaționale nu doar punctul sau de vedere antisovietic, ci însăși ideea că împotrivirea sa față

de acțiunile decise la Kremlin este în asentimentul poporului, bucurându-se de întreg sprijinul popular. Discursul televizat, prin care Ceaușescu s-a adresat unei mulțimi de peste 100.000 de bucureșteni, dar și, practic, lumii întregi, condamnând furibund agresiunea sovietică și cerând, totodată, cetățenilor, să fie pregătiți să opună rezistență față de o eventuală invazie, a transmis unde de șoc către unii membrii ai nomenclaturii comuniste, dar, mai semnificativ, a dat naștere mitului independenței lui Ceaușescu, legitimându-l în ochii opiniei publice din țară și, mai ales, din străinătate. O „aureolă” de care președintele României va beneficia ani la rând, inclusiv la Washington și la Londra. Potrivit specialiștilor, istorici și analiști, nici astăzi nu este pe deplin clar dacă discursul a fost doar consecința unui abil joc politic sau o combinație între un calcul făcut la rece și o revoltă reală. În acest sens, Alexandru Bârlădeanu considera ca „la adunarea populară l-a luat limba pe dinainte pe Ceaușescu; s-a înflăcărat și s-a montat sincer”. Indiferent de speculații, cert este că, ulterior, Ceaușescu și-a jucat inteligent cartea independenței și antisovietismului, concomitent cu stalinizarea treptată a României și impunerea mega-cultului personalității sale, cu răsunet la nivel planetar. Discursul lui Ceaușescu s-a încheiat apoteotic: „S-a spus că în Cehoslovacia există pericolul contrarevoluției; se vor găsi poate mâine unii care să spună că și aici, în această adunare, se manifestă tendințe contrarevoluționare. Răspundem tuturor: întregul popor nu va permite nimănui să încalce teritoriul patriei noastre”. Aceste afirmații de-a dreptul „iresponsabile”, după cum avea să declare Ion Gheorghe Maurer, au generat panică în întreaga țară. În acele zile, asupra populației plana temerea că România va fi următoarea țară pe lista URSS, după ce invazia Cehoslovaciei se desfășurase relativ fără probleme. (<https://amintiridincomunism.wordpress.com>)

În noaptea de 21 spre 22 noiembrie 1968, Bucureștiul primea o telegramă de la Ministerul de Externe al Marii Britanii, care anunța că țara noastră era vizată de un atac de amploare din partea trupelor Pactului de la Varșovia. Până la urmă, URSS a renunțat la intențiile sale, dar în

urma acelei situații a apărut o legendă în care se spune că rușii ar fi cedat după ce armata română ar fi topit câteva tancuri inamice cu o armă laser extrem de puternică.

Teoria pare de domeniul fantasticului, având în vedere tehnica militară inferioară care se afla și atunci în dotarea armatei române. Totuși, există multe voci care au ajutat la propagarea acestui subiect.

Conform *mistere-romania.info*, nu există un martor care să declare că arma a existat cu adevărat, dar se zvonește că ea putea genera baraje de sarcini electrice și nu putea fi detectată sau anihilată de niciun sistem de apărare existent la acea dată.

Anumite surse independente au transmis că această armă a topit câteva tancuri și un avion sovietic în 1968, dezvoltând o temperatură cuprinsă între 15.000 și 20.000 de grade Celsius. Dată fiind situația și mergând pe firul proverbului care spune că nu iese fum fără foc, putem specula că în acel moment ceva s-a întâmplat la granițele țării și este posibil să fi existat o armă secretă puternică a regimului Ceaușescu, chiar dacă nu era vorba despre un laser devastator. (<http://evz.ro>)

Însă, conform altor surse, la granița României (nu se cunoaște exact locul, speculându-se că ar putea fi vorba fie de granița de la sud cu Bulgaria, fie cea de la nord-vest cu Ungaria ori de cea de la nord-est cu Ucraina Sovietică) și-ar fi făcut atunci apariția o garnitură de tren, compusă din 21 de vagoane, asemănătoare celei capturate de români în 1919, în Ungaria, destinată obuzierului Skoda (garnitura blindată poate fi admirată acum la Muzeul Militar din București). Unul dintre vagoane era ocupat de o armă ciudată, toate celelalte având rol de alimentare. „Laserul“ cu pricina ar distrus câteva tancuri, dar nu prin tăiere, cum și-ar putea închipui mulți, ci prin încingerea metalului până la explozie. Adevărat sau nu, România nu a fost însă invadată de tancurile rusești. Din punct de vedere strict al istoriei militare, folosirea unei asemenea arme sau chiar și construirea ei nu și-ar fi avut rostul, forțele Tratatului de la Varșovia fiind impresionante și oricum copleșitoare, după cum s-a văzut în situația „Primăverii de la Praga“. Așa cum a explicat însă pentru

realitatea.net istoricul militar, locotenent-colonel Dumitru Cristian, adevăratele intenții ale sovieticilor nu vor putea fi cunoscute până când nu se vor desecretiza arhivele din acea perioadă. Nu există documente istorice care să ateste că URSS ar fi vrut să intre în România, deranjat probabil de atitudinea ușor rebelă a lui Nicolae Ceaușescu, care continua linia autonomistă a predecesorului său, Gheorghe Gheorghiu-Dej, care și reușise să scape, în 1958, de trupele sovietice de ocupație cantonate, încă de la sfârșitul celui de Al Doilea Război Mondial, pe teritoriul național. Pe de altă parte, se pare că mitul „laserului distrugător” nu se potrivește nici cu orientarea științifică a lui Henri Coandă. Potrivit inginerului Adrian Drăghici, care a lucrat cu Henri Coandă la INCREST, în perioada în care acesta era director, celebrul inventator ar fi avut alte preocupări, îndreptate, în general, către mecanica fluidelor și mai puțin către alte ramuri ale fizicii. Mai mult, inginerul Drăghici a povestit pentru realitatea.net o anecdotă despre laserul de la INCREST. În acea perioadă, studenții foarte buni erau absorbiți imediat de către acest institut de elită. Unui absolvent de fizică i s-a propus să vină să lucreze la INCREST, dar acesta a răspuns că vine doar dacă va avea ocazia să lucreze cu un laser. După mai multe luni de lucru în care i s-a arătat doar ușa în spatele căreia era laboratorul în care se afla mult râvnitul laser, acesta a descoperit că era, de fapt, camera de depozitare folosită de personalul responsabil cu igiena și curățenia! Laserul nu ar fi existat niciodată... Nu există dovezi care să ateste o intervenție efectivă a rușilor în România și, cu atât mai puțin folosirea unei arme atât de impresionantă împotriva unui adversar mult mai puternic. O altă ipoteză, ceva mai credibilă, este ca aceea că serviciile de informații românești au răspândit acest zvon pentru a liniști populația cu privire la capacitățile de apărare ale României, în acea perioadă profund instabilă. Deși este foarte probabil că România nu avea o „armă secretă”, ne va plăcea în continuare să credem că am avut și încă avem un as în mânecă, o invenție a unui român care se află, de altfel, printre cei mai importanți inventatori ai lumii din epoca modernă. Greu de crezut însă până la urmă, fiindcă tehnologia laser se

afla atunci abia la început, iar Coandă s-a întors în România după anul 1968, deci ar fi vorba doar o altă teorie a conspirației... (www.napoca-news.ro) Pe rumaniamilitary.ro se arată că, astfel, intrăm pe terenul speculațiilor, fiindcă nimeni, dar absolut nimeni, nu poate confirma existența acestor sisteme. Cei care ar putea să confirme existența lor sunt doar cei care au lucrat la ele (asta, numai dacă au și fost create!), însă așa ceva cel mai probabil nu se va întâmpla niciodată. Și-atunci nu ne rămân decât teoriile, zvonurile, legendele... adică nimic concret. Deși acestea par de domeniul SF, cel puțin atunci când ne referim la România și potențialul ei științific și militar, marile puteri ale lumii posedă sau dezvoltă asemenea sisteme: arma meteo, lasere extrem de performante, arme cu microunde, arme antisatelit, arma geofizică etc. Totuși, sporadic mai apar și informații, neverificabile însă, despre preocupările României de dinainte de 1989, legate de anumite sisteme și tehnologii. Un singur lucru, ce înainte de 1989 era considerat tabu, ni s-a confirmat până acum, și anume încercarea de a obține o bombă nucleară prin cercetări proprii. Programul a fost închis (oficial) definitiv, la presiunea SUA și a Rusiei, în anul 1993, dar cert este faptul că acesta era destul de avansat, ajungându-se inclusiv la realizarea unui vector purtător pentru acest tip de încărcătură. Iată, cred tot mai mulți, ceea ce consideram a fi doar o legendă, s-a confirmat, în cele din urmă! O altă armă despre care au apărut zvonuri în același context și care ar fi fost realizată de către cercetătorii români între anii 1963-1967, este instalația electronică de apărare antiaeriană și antisatelit!!! Sună SF, nu-i așa? Cert este faptul că aceasta era mai ușor de realizat în acei ani și, după unele surse, ar fi fost folosită împotriva presupușilor invadatori sovietici în august 1968. Dacă ea chiar a existat și a și fost folosită, nimeni nu știe cu certitudine! Această armă consta în anumite procedee și instalații (se spune că puteau fi folosite anumite sisteme ce intrau în compunerea sistemului de apărare antiaeriană existent), prin care se creau, atât în straturile superioare ale ionosferei, cât și în cele inferioare ale atmosferei, baraje de sarcini electrice. Instalația demnă de Războiul Stelelor nu putea fi detectată și anihilată

de niciun sistem de apărare existent la acea dată și ar fi fost create mai multe prototipuri de către cercetătorii militari români. Conform unor surse independente, cu această armă au fost, de fapt, volatilizate câteva tancuri și un avion sovietic în vara lui 1968, dezvoltându-se printr-un procedeu neclar încă, o temperatură cuprinsă între 15.000-20.000 grade Celsius, temperatură la care orice metal cunoscut pe atunci ar fi trecut din starea solidă direct în cea gazoasă!!!

În sfârșit, dacă arma respectivă chiar a existat (puțin probabil însă), nu vom ști cu certitudine niciodată. Poate cândva, așa cum s-a întâmplat și cu programul nuclear românesc, a cărui existență era contestată de mulți, vom afla totuși realitatea... (<https://cultural.bzi.ro>)